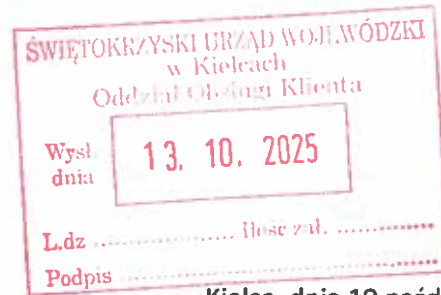

**WOJEWODA
ŚWIĘTOKRZYSKI**

a/a

Kielce, dnia 10 października
2025 r.

Znak: PSZ.II.431.39.2025

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Pani Edyta Giez
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Bałtów 32
27-423 Bałtów

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bałtowie w dniu 19.09.2025 r.

Kontrola przeprowadzona została na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 r., poz. 49, t.j.).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. Pani Katarzyna Arendarska - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 1), upoważnienie nr 716/2025 z dnia 15.09.2025 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów.
2. Pani Anna Krupa - Pawłowska – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 3), upoważnienie nr 717/2025 z dnia 15.09.2025 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
 - b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
7. Terminowe sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminach:
 - do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku;
 - do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;

Okres objęty kontrolą: 01.01.2024 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Organizacja pracy z rodziną na terenie Gminy Bałtów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bałtowie (w skrócie GOPS) jest jednostką organizacyjną Gminy Bałtów, funkcjonującą w oparciu o statut i regulamin organizacyjny. Obowiązujący na czas trwania kontroli statut Ośrodka, wprowadzony został Uchwałą Nr XLVIII/311/2023 Rady Gminy w Bałtowie z dnia 27 kwietnia 2023 r. Zgodnie z zapisami § 3 statutu, Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej obejmujące w m.in.: *wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w tym wspieranie rodzin i systemu pieczy zastępczej*. Z analizy ww. dokumentu wynika, że zapis ten wynika z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który to zapis mówi o wsparciu rodziny. Ponadto osoby kontrolujące zwróciły uwagę, że zapis dotyczący wspierania systemu pieczy zastępczej jest zadaniem samorządu powiatowego. Po analizie dokumentu stwierdzono, że zapisy statutu dot. realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny są niespójne z zapisami ww. ustawy. W związku z powyższym dokument należy zaktualizować i dostosować do aktualnych podstaw prawnych i wynikających z nich zadań realizowanych przez gminę.

Szczegółowy zakres zadań realizowanych przez Ośrodek, w tym strukturę organizacyjną określa regulamin organizacyjny zatwierdzony Zarządzeniem Nr 73/2023 Wójta Gminy Bałtów z dnia 05.06.2023 r. Z analizy dokumentu wynika, że nie zawiera on zapisów dotyczących realizacji zadań gminy z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a tym samym zatrudnienia asystenta rodziny.

Na dzień kontroli obowiązki kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bałtowie pełniła p. Edyta Giez, która została powołana na to stanowisko Zarządzeniem Nr 22/2022 Wójta Gminy Bałtów z dnia 31 stycznia 2022 r. Kierownik Ośrodka posiadała stosowne upoważnienia do realizacji zadań wynikających m.in. z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wydane na mocy Zarządzenia Nr 124/2021 Wójta Gminy Bałtów z dnia 2 sierpnia 2021 r. oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zgodnie z Zarządzeniem Nr 117/2021 Wójta Gminy Bałtów z dnia 30 lipca 2021 r.

W związku z nowelizacją Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz ustaw szczególnych, mającą na celu wzmocnienie ochrony dzieci przed przemocą oraz zapewnienie bezpiecznych warunków, na jednostki pracujące z dzieckiem nałożony został obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, który winien zostać zrealizowany do połowy sierpnia 2024 r. Posiadanie standardów jest

obowiązkiem wynikającym z art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

W trakcie kontroli ustalono, że *Standardy Ochrony Małoletnich* zostały wprowadzone Zarządzeniem Nr 8/2024 Kierownika GOPS w Bałtowie z dnia 01.02.2024 roku. Opracowana również została wersja skrócona standardów w prostym i bardziej zrozumiałym języku dla dzieci. Wszyscy pracownicy jednostki zostali zapoznani z dokumentem co potwierdzili własnoręcznym podpisem na stosownym oświadczeniu (zał. nr 2).

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Bałtów posiada opracowany 3-letni *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Bałtów na lata 2024-2026*, przyjęty Uchwałą Nr LIX/378/2024 Rady Gminy w Bałtowie z dnia 26 stycznia 2024 r. Podstawą do opracowania programu wspierania rodziny, była diagnoza społeczna, której dokonano w oparciu o dane GOPS, sprawozdania resortowe oraz informacje pozyskane od instytucji zobligowanych do wspierania rodziny. Z analizy danych wynika, że od kilku lat utrzymuje się porównywalny poziom liczby rodzin (11) ujawniających trudności opiekuńczo – wychowawcze. W opinii pracowników socjalnych, niezaradność w opiece i wychowaniu dzieci najczęściej spowodowana jest dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc, problemy w wypełnianiu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Zgodnie z zapisami *Programu* realizatorami są podmioty publiczne takie jak: GOPS, PCPR, szkoły, placówki służby zdrowia, policja, zespół interdyscyplinarny i GKRPA oraz podmioty niepubliczne tj.: organizacje pozarządowe, w tym instytucje kościelne.

Celem głównym *Programu* jest *Wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcyjności rodzin*. Powyższy cel ma zostać osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.
2. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.
3. Minimalizowanie skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach i podejmowanie działań prowadzących do odbudowy więzi rodzinnych oraz do powrotu dzieci do rodzin biologicznych.
4. Profilaktyczne działania na rzecz wspierania rodzin.

Powyższe cele realizowane będą poprzez działania profilaktyczne na rzecz rodziny m.in.: pomoc rzeczową i finansową, pracę socjalną, wsparcie interdyscyplinarne, działalność informacyjno – edukacyjną.

Odbiorcami *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 z terenu Gminy Bałtów* są rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Bałtów ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym, jak również rodziny, o których mowa w art. 8 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Zadania *Programu* finansowane są z: budżetu Gminy Bałtów, budżetu państwa oraz środków pozyskanych z innych źródeł. Realizacja zadań z *Programu* podlega monitoringowi na podstawie corocznego sprawozdania przedstawianego Radzie Gminy do 31 marca każdego roku.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

W trakcie kontroli przedstawione zostało sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za rok 2024 oraz potrzeby związane z realizacją zadań, które zostało przekazane do Urzędu Gminy w Bałtowie w dniu 31.01.2025 r. (zał. nr 3). Zgodnie ze sprawozdaniem zadania z zakresu wspierania rodziny zostały powierzone do realizacji GOPS w Bałtowie i są one

wykonywane przez pracowników socjalnych. Z analizy sprawozdania wynika, że działania podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu. Z danych przedstawionych przez GOPS wynika, że pracownicy socjalni w 2024 r. współpracowali z 15 rodzinami, w których pod opieką rodziców było łącznie 35 dzieci.

Wszystkie działania podejmowane przez pracowników socjalnych odbywały się przy współpracy z przedstawicielami placówek oświatowych, służby zdrowia, policji, kuratorami zawodowymi i społecznymi.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że *Program* zakłada realizację różnorodnych działań mających na celu polepszenie sytuacji dziecka i rodziny oraz zapewnienie wsparcia w zakresie poprawy jakości życia rodzin z Gminy Bałtów. Zgodnie z *Programem* zadania, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizują głównie pracownicy socjalni we współpracy z różnymi instytucjami, pomijając asystenta rodziny.

Zgodnie z ww. ustawą jedną z form wsparcia rodziny jest usługa asystenta rodziny, która zaczyna się na etapie profilaktyki i wiąże się z aktywnym i całościowym wspomaganie rodziny. Asystentura ma na celu pomoc w wypełnianiu codziennych obowiązków i zadań, motywowanie do podejmowania określonych działań oraz podtrzymywanie więzi w rodzinie. W *Programie* powtarzana jest potrzeba wsparcia rodzin, jednak nie ma zapisów odnośnie zapewnienia rodzinom wsparcia w formie asystenta rodziny. Ponadto do realizacji wytyczonych w *Programie* celów konieczne jest wprowadzenie zadań gminy z zakresu wspierania rodziny określonych w art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Tymczasem w *Programie*, poza finansowaniem pobytu dzieci w pieczy zastępczej, nie przewidziano do realizacji żadnego zadania gminy z zakresu wspierania rodziny, a te które określono, są realizowane przez inne instytucje np.: placówki oświatowe, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, instytucje kościelne, policję.

Oprócz tego z przedstawionego sprawozdania z realizacji zadań z ww. ustawy wynika, że w 2024 r. na terenie gminy nie wystąpiły potrzeby wsparcia rodzin w formie rodzin wspierających oraz nie zachodziła potrzeba zatrudnienia asystenta rodziny. Zadanie związane z pracą z rodzinami i monitorowaniem sytuacji rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, realizowali pracownicy socjalni.

Podsumowując stwierdzić należy, że zadania gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na dzień kontroli nie są realizowane.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami. Gmina Bałtów posiada opracowany 3-letni gminny program wspierania rodziny, jednak jego założenia nie uwzględniają do realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomimo zdiagnozowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

2. Kwalifikacje asystentów rodziny i tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bałtowie na dzień kontroli nie zatrudniał osoby na stanowisku asystenta rodziny.

Zadanie nie jest realizowane.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie

przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta:

Zadanie nie jest realizowane. Od 2019 r. do czasu kontroli Ośrodek nie zatrudniał asystenta rodziny i tym samym nie zapewniał rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wsparcia i pomocy w powyższej formie. Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że obowiązki związane z pracą z rodzinami realizują pracownicy socjalni w ramach bieżącej pracy socjalnej. Pracownicy socjalni prowadzą monitoring sytuacji rodzinnej, dokonują oceny potrzeb oraz udzielają wsparcia w ramach indywidualnych planów pomocy (zał. nr 4). Zauważyć należy, że zadania realizowane przez pracowników socjalnych określa ustawa o pomocy społecznej i nie obejmują one zadań związanych z udzielaniem rodzinom pomocy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Również zakresy obowiązków trzech pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku, które okazano do wglądu w trakcie kontroli, dotyczą czynności wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w myśl art. 17 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, praca asystenta rodziny nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca jest prowadzona. Zatem pracownicy socjalni nie mają podstaw prawnych do realizowania na terenie gminy Bałtów zadań będących kompetencją asystenta rodziny. Podkreślenia wymaga fakt, że praca socjalna w rodzinach nie zwalnia gminy z obowiązku zapewnienia rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny, które jest zdaniem własnym gminy zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustalono, że w okresie kontrolnym nie podejmowano działań związanych z zatrudnieniem w Ośrodku osoby na stanowisku asystenta rodziny. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie wystąpiły sytuacje wymagające podjęcia działań interwencyjnych i zaradczych w związku z zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci i rodzin (zał. nr 5). Do Ośrodka nie wpłynęły też żadne postanowienia zobowiązujące rodzinę do współpracy z asystentem (zał. nr 6).

b) zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa:

Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa również jest zdaniem własnym gminy zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik Ośrodka wskazała, że na terenie gminy rodziny mogą korzystać z poradnictwa psychologa i terapeuty uzależnień w Punkcie konsultacyjno – informacyjnym oraz poradnictwa prawnego w Punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej. Pracownicy socjalni informują rodziny o możliwości wsparcia w instytucjach na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego (zał. nr 7).

Zadanie realizowane w ograniczonym zakresie z uwagi na dostępność poradnictwa tylko w punktach pomocowych. Poza wyżej opisanym poradnictwem, Ośrodek nie prowadził pracy z rodziną w innych formach, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na dzień kontroli na terenie gminy Bałtów nie funkcjonowała też placówka wsparcia dziennego (zał. nr 8).

c) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających:

Zadanie nie jest realizowane. Zgodnie z informacją sporządzoną na potrzeby kontroli przez Kierownika Ośrodka, na terenie gminy Bałtów nie funkcjonuje żadna rodzina wspierająca. Nie prowadzono również działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających z uwagi na wystarczające wsparcie rodzin przez pracowników socjalnych (zał. nr 1 cz. IV). Zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, charakter pomocy udzielanej przez rodziny wspierające nie jest tożsamy z zadaniami wykonywanymi przez pracowników socjalnych.

4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z zapisem art. 176 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina zobowiązana jest do współfinansowania kosztów pobytu małoletniego w pieczy zastępczej, wielkość tego współfinansowania określona została w art. 191 ust. 9 cyt. ustawy.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w okresie kontrolnym tj. od 1 stycznia 2024 r. do 19 września 2025 r. w pieczy zastępczej przebywało 2 dzieci, z tego jeden w rodzinie zastępczej spokrewnionej, drugi w rodzinie niezawodowej. W związku z powyższym gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W trakcie kontroli Kierownik Ośrodka złożyła pisemną informację dot. sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (zał. nr 9).

Na dzień kontroli, żadne dziecko z terenu gminy Bałtów nie przebywało w pieczy zastępczej. Jeden z ww. usamodzielniał się, natomiast drugi powrócił do ojca. W związku z powyższym gmina nie ponosi żadnych wydatków związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ust. 4 ww. ustawy *praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną*, a jednym z zadań asystenta rodziny, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy *jest opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej*. Z uwagi na brak zatrudnionego asystenta rodziny powyższe zadanie nie było realizowane w okresie kontrolnym.

Zadanie realizowane **prawidłowo** w zakresie współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej nie były objęte wsparciem asystenta z uwagi na brak jego zatrudnienia w Ośrodku.

5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z informacją sporządzoną przez Kierownika Ośrodka, na dzień kontroli na terenie gminy Bałtów, monitoringiem objęto 5 rodzin z 11 dzieci, zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Monitoring prowadzony jest przez pracowników socjalnych poprzez wizyty w środowisku, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, udzielanie poradnictwa i informacji, współpracę z placówkami oświatowymi i GKRPA. W ww. rodzinach prowadzona jest także procedura Niebieskiej Karty (zał. nr 1 cz. VI). W sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wskazano, że pracownicy socjalni w 2024 roku współpracowali z 15 rodzinami z 35 dziećmi, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Szczegółowej analizie poddano dokumentację 5 rodzin, aktualnie objętych monitoringiem. Przedstawiona dokumentacja zawierała m.in. notatki służbowe, notatki z wizyt w środowisku, karty monitoringu po zamknięciu procedury Niebieskiej Karty, pisma. W oparciu o analizę dokumentacji stwierdzono:

- w przypadku jednej z rodzin Ośrodek został pisemnie powiadomiony, że rodzina była objęta wsparciem asystenta rodziny na terenie innej gminy, gdzie uprzednio zamieszkiwała,
- w rodzinach, w których prowadzona była lub jest kontynuowana procedura Niebieskiej Karty świadkami lub ofiarami przemocy były małoletnie dzieci,
- w przypadku 2 rodzin wnioskowano do sądu o wgląd w sytuację dzieci,
- w dwóch rodzinach wobec 5 dzieci ograniczona została władza rodzicielska,
- w jednej rodzinie wobec 1 dziecka ojciec pozbawiony został władzy rodzicielskiej.

Powyższe świadczy o tym, że w rodzinach tych występują trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wymagające wsparcia asystenta rodziny w celu przywrócenia zdolności do prawidłowego pełnienia tych funkcji.

Dodatkowo sprawdzono teczki 10 rodzin, które w okresie kontrolnym korzystały z pomocy świadczonej przez GOPS w Bałtowie. Przedstawiona dokumentacja zawierała wywiady środowiskowe, stosowane oświadczenia i dokumenty związane z przyznaniem pomocy materialnej oraz decyzje o przyznanych świadczeniach. W rodzinach tych współwystępowały problemy takie jak: nadużywanie alkoholu, niepełnosprawność, pobyt rodzica w zakładzie karnym, bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność, rodziny niepełne. W przypadku 5 rodzin, w wywiadach środowiskowych w obszarze dotyczącym aktualizacji sytuacji rodzin, dodatkowo jako przyczynę zgłoszenia wskazywano bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Pomimo wykazywania bezradności jako jeden z powodów zgłoszenia, dokonywane przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji rodzin nie zawierały bardziej szczegółowych informacji o sytuacji opiekuńczo-wychowawczej małoletnich dzieci. Pracownicy nie formułowali potrzeby wsparcia w tym zakresie i nie wnioskowali o asystenta rodziny. Rodzinom przyznawano pomoc w formie zasiłków lub dofinansowania dożywiania dzieci w szkole, a w ramach pracy socjalnej udzielano porad.

Zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami. Pracownicy socjalni monitorują rodziny zagrożone głównie z uwagi na procedurę Niebiskiej Karty lub w związku z przyznawaniem świadczeń z pomocy społecznej. W opinii osób kontrolujących w przypadku rodzin, wobec których jako jedną z przyczyn wskazano na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych należy dokonać pogłębionej analizy ich sytuacji, szczególnie w zakresie zidentyfikowania czy nie występują trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto biorąc pod uwagę fakt, że w niektórych rodzinach zdiagnozowano problem przemocy, gmina ma obowiązek udzielania pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie, w szczególności rodzinom z małoletnimi dziećmi. Jednym z elementów wspierania rodziny na terenie gminy jest praca z asystentem rodziny, którego działania mają inny charakter niż praca socjalna. Należy również zwrócić uwagę, że aktualizacje wywiadów środowiskowych przeprowadzane są w określonych terminach w myśl art. 107 ustawy o pomocy społecznej, a praca asystenta rodziny powinna mieć charakter ciągły, związany z bieżącym monitorowaniem sytuacji rodzin i dzieci. Stosownie do art. 3 ustawy, obowiązek wspierania tych rodzin spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, a art. 176 ustawy wskazuje, że jest to zadanie własne gminy.

6. Koordynowanie działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że w okresie objętym kontrolą do GOPS w Bałtowie nie wpłynął żaden wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Do dnia kontroli Ośrodek nie koordynował żadnych działań względem rodziny, która wnioskowałaby o wsparcie asystenta rodziny w ramach działań wynikających z art. 8 ww. ustawy. Informacji o możliwych do uzyskania formach wsparcia w powyższym zakresie udzielają pracownicy Ośrodka.

Zadanie nie było realizowane w kontrolowanym okresie. Należy zwrócić uwagę, że brak zatrudnienia asystenta rodziny uniemożliwia realizację działań, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w przypadku wpłynięcia wniosku o przydzielanie takiej formy pomocy.

7. Terminowe sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminach: do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku; do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;

W trakcie kontroli przedstawione zostały raporty z listy sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny, z których wynika, że przedmiotowe sprawozdania zostały przekazane wojewodzie zgodnie z terminami określonymi w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sprawozdanie za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2024 r. zostało przekazane 29 lipca 2024r., natomiast za okres od 1 lipca do 31 grudnia 2024 r. jednostka przekazała w terminie 04 lutego 2025 r. W bieżącym roku sprawozdanie za okres od stycznia do czerwca zostało przekazane w dniu 08 lipca 2025 r.

Zadanie realizowane prawidłowo w zakresie terminowego przekazywania sprawozdań. Należy zwrócić uwagę, że sprawozdania przekazane w okresie kontrolnym nie zawierają merytorycznych danych z uwagi na nierealizowanie przez gminę zadań własnych wynikających z art. 176 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. brak rodzin wspierających, brak zatrudnienia asystenta rodziny oraz niefunkcjonowanie placówek wsparcia dziennego.

Ustaień dokonano na podstawie:

- rozmów z Kierownikiem GOPS;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia, statutu i regulaminu organizacyjnego GOPS oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

Mając powyższe na uwadze wydaje się następujące zalecenie pokontrolne:

1. Regulamin organizacyjny GOPS w Bałtowie uzupełnić o zdania asystenta rodziny wynikające z art. 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Statut GOPS w Bałtowie należy zaktualizować i dostosować do aktualnych podstaw prawnych i wynikających z nich zadań realizowanych przez gminę w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Przy opracowaniu kolejnego gminnego programu wspierania rodziny dokonać analizy i diagnozy potrzeb mieszkańców w zakresie wspierania rodziny tak, aby założenia i planowane działania były faktycznie realizowane, zgodnie z zadaniami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Dokonać pogłębionej analizy sytuacji rodzin objętych wsparciem GOPS w Bałtowie i monitorowanych przez pracowników socjalnych zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i sytemu pieczy zastępczej.
5. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnić wsparcie asystenta rodziny, a tym samym wypełniać obowiązek gminy wynikający z art. 8 ust. 1 i 2, art. 11 ust. 4 pkt 1 i art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
6. Realizować zadania wynikające z art. 176 pkt. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 poz. 49 tj.) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach właściwy organ założycielski kontrolowanej jednostki oraz organ zlecający realizację zadania na podstawie art. 190. Organ, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 do 15 000 zł.

Osoby kontrolujące:

Katarzyna Arendarska

Anna Krupa - Pawłowska

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

podpis

zaprowadzam się

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

Katarzyna Skórska

Wykaz załączników:

1. Pisemne informacje przygotowane przez Kierownika GOPS w Bałtowie.
2. Oświadczenia pracowników dot. zapoznania się ze Standardami Ochrony Małoletnich.
3. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za rok 2024 oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań.
4. Protokół przyjęcia pisemnego wyjaśnienia dot. braku zatrudnionego asystenta rodziny.
5. Protokół przyjęcia pisemnego wyjaśnienia dot. podejmowania działań interwencyjnych.
6. Protokół przyjęcia pisemnego wyjaśnienia dot. wydanych postanowień sądu o współpracy rodziny z asystentem.
7. Protokół przyjęcia pisemnego wyjaśnienia dot. zapewnienia rodzinom dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
8. Protokół przyjęcia pisemnego wyjaśnienia dot. funkcjonowania placówki wsparcia dziennego.
9. Protokół przyjęcia pisemnego wyjaśnienia dot. sytuacji opiekuńczo – wychowawczej małoletnich umieszczonych w pieczy zastępczej.